

Eerbetoon aan mijn oom Johan Endeman die ik nooit heb gekend

Arie Verloop

GRAF OP EREVELD LOENEN

Mijn moeder bij het graf van haar broer, Ereveld Loenen (Bron: Arie Verloop)

Eerbetoon aan mijn oom Johan Endeman die ik nooit heb gekend

Mijn moeder Leny Verloop-Endeman had enkel één oudere broer, Johan Endeman, die vernoemd was naar zijn grootvader van vaders kant. Hij was geboren op 10 oktober 1922 en overleed op 16 februari 1945, 22 jaar jong. Ik werd zeven jaar later geboren.

De bevrijding was geen feest

Tachtig jaar geleden bij de bevrijding was het alom groot feest in Holland maar niet in het huis van mijn grootouders in Oldenzaal. Hun zoon Johan was overleden in een strafkamp in Osnabrück, Duitsland, nog geen twee maanden voor de bevrijding van Oldenzaal op 2 april.

Hij werkte als spinner in de textielindustrie in Oldenzaal en was verdienstelijk voetballer bij de voetbalvereniging 'Oldenzaal'. Van zijn jonge leven is verder weinig bekend, met uitzondering helaas van die noodlottige laatste maanden.

Hieronder op de foto staat de lange Endeman (midden achter) met het eerste elftal van V.V. 'Oldenzaal' dat in 1944 kampioen was geworden en promoveerde. Hij was toen geblesseerd. De keeper was Henk Rosens (midden voor, met de bal) die hetzelfde noodlot onderging als zijn vriend Johan.

Als jong meisje – samen met haar vader – bezocht m'n moeder in de oorlogsjaren altijd de thuiswedstrijden van 'Oldenzaal' om haar broer in actie te zien. Zij is haar leven lang een fanatieke fan gebleven van die sport en wilde op TV geen enkele belangrijke wedstrijd missen.

Het kampioenselftal van V.V. 'Oldenzaal' in 1944 met begeleiders en trainer (Bron: eigen archief)

Tewerkgesteld en beschuldigd van sabotage

Voor de winter van '44-'45 werden Johan en Henk en vele anderen te werk gesteld in Nordhorn, net over de grens bij Denekamp. Het dagelijkse vervoer geschiedde per bus zonder ramen, hetgeen onaangenaam was. In die strenge winter klaagde iedereen in de bus en dreigden niet meer te willen instappen.

In de nacht van 20 december 1944 werden Johan en Henk en zes anderen thuis uit hun bed gelicht, waarschijnlijk als voorbeeld voor de rest van de groep. Zij werden beschuldigd van sabotage en werden overgeplaatst naar de marechausseekazerne in Oldenzaal. Hier had Johan kennelijk nog wel enige vrijheid en was er een kans om te ontsnappen.

De secretaris van de voetbalclub had een onderduikadres gevonden, maar Johan wilde daarvan geen gebruik maken. De geallieerden waren inmiddels al opgerukt tot het midden van het land, en hij dacht de tijd tot de bevrijding wel te kunnen overbruggen. Ook was hij bang dat z'n familie iets kon worden aangedaan als hij ontsnapte en onderdook.

Johan werd op 12 januari 1945 overgeplaatst als dwangarbeider naar het kamp Ohrbeck, een opvoedings- en gevangenkamp van de Gestapo nabij Osnabrück.

Zware difterie

Johan stuurde een paar weken later een briefkaart aan zijn ouders. Hij leed aan een zware difterie en was opgenomen in het Osnabrückse ziekenhuis. Twee dagen na ontvangst van deze briefkaart, op 16 februari 1945, kregen zijn ouders het bericht dat hun zoon was overleden. Een onvoorstelbare mokerslag!

Zijn vriend Henk Rosens verbleef daar ook en is na ziekte op 7 maart ook overleden.

Beiden zijn daar destijds in een anoniem graf in Duitsland begraven. Na de bevrijding werden de stoffelijke resten geïdentificeerd door diezelfde secretaris, want Johan's vader was hiertoe zelf niet in staat. Het bleek dat Johan en Henk waren mishandeld.

De voetbalvereniging heeft er later voor gezorgd dat er een herbegravenis van Henk en Johan in Oldenzaal plaatsvond in september 1948.

Herbegraven op het Nationaal Ereveld Loenen

Jaren later kreeg mijn moeder bericht dat haar broer recht had op een plek op het Nationaal Ereveld in Loenen waarvoor ze toestemming heeft gegeven. Af en toe hebben mijn ouders daar een bezoek gebracht en later mijn moeder ook met mij in 2010.

Mijn broer Johan is vernoemd naar onze oom. Mijn moeder heeft wel gezegd dat zij haar vader nooit meer vrolijk heeft gezien na het overlijden van zijn zoon.

De namen van Johan Endeman en Henk Rosens zijn opgenomen bij het monument van de KNVB in Zeist ter herinnering aan de oorlogsslachtoffers onder KNVB-leden in de periode 1940-1945 (met 2122 namen).

Grav van Johan Endeman op het Ereveld in Loenen

Gebruikte bronnen

Verhalen uit de familie, van met name mijn moeder, en foto's uit mijn eigen archief.

Website 'VV Oldenzaal'	Oorlogsdoden Oldenzaal	Nationaal Ereveld Loenen
KNVB Monument Zeist	Strafkamp Osnabrück	

Lees ook

De geschiedenis van Nederland per 5 jaar Was het huwelijk van mijn overgrootouders een moetje? Welke doodsoorzaken werden de Maastrichtenaren fataal?	Het Oorlogsarchief van het Nederlandse Rode Kruis? Waarom je niet moet afhaken bij stamboomonderzoek De impact van de Tweede Wereldoorlog op de familie Arts
---	--

Eerbetoon aan mijn oom Johan Endeman die ik nooit heb gekend

Artikel van Arie Verloop - Update 6 jul 2025 - Gepubliceerd 4 mei 2025

+ Reageer op dit artikel

Wil je een donatie doen?

Yory is non-profit, maar de kosten zijn zeker € 600 per jaar. Met donaties kan dit platform blijven bestaan.

Wil jij Yory steunen met een donatie?

Dat wordt zéér op prijs gesteld!

Klik hier om te doneren

Vandaag (19 aug 2025) staan er op Yory **808 artikelen** - **1.700 oude krantenberichten** - **1.102 oude beroepen**.

Ontvang de nieuwsbrief

Andere artikelen van deze auteur

- ✓ Het inspirerende levensverhaal van Hans en Leny Verloop

✓ De eeuwenlange reis van Hendriek Claesen door de archieven

✓ Hendriek Claesen en de ledematenlijst van Gellicum

✓ Eerbetoon aan mijn oom Johan Endeman die ik nooit heb gekend

✓ De historische erfenis van Geertje Guijt uit Katwijk

✓ Een geneagram maakt je stamboom visueel

✓ De gebroeders Verloop en het Groot Badhotel

✓ Analyse leeftijden van mijn voorouders over tien generaties

✓ De timmermannen van de familie Verloop uit Katwijk

✓ DNA en Afro-Amerikaans stamboomonderzoek
- 1 2 Volgende
- Krijg hulp van de Stamboom Helpdesk

Oude foto's inscannen? Ik doe het voor je!

DNA-test kopen? Dit moet je weten!

Download de Family Tree Builder

open archieven

Search the genealogical data of 167 archive organizations on [Open Archives](#)

What name are you looking for?

Search

... 356 million individual entries

Basiskennis	België	Boeven	Duitsland	Doodsoorzaken	Emigratie	Genealogie software
Handleidingen	Herkomst achternaam	Militairen	Oude beroepen	Oude foto's	Oude kranten	
Religies	TV-series	WO II	Wonen			

Alle artikelen op Yory komen rechtstreeks uit het brein van de auteur.

YORY

YOLANDA LIPPENS

Wil jij Yory steunen met een donatie?

Klik hier om te doneren

ONDERWERPEN	OVER YORY
Thema's	Over Yolanda Lippens
Basiskennis	De missie van Yory
Bronnen	Team Yory
Downloads	Contact
Handleidingen	Privacy
Oude beroepen	Disclaimer
Oude kranten	Photo credits
Software	

Ontvang de nieuwsbrief

Stamboom Helpdesk

Vandaag (19 aug 2025) staan er op Yory:

→ 808 artikelen

→ 1.700 oude krantenberichten

→ 1.102 oude beroepen

© Alle rechten voorbehouden - Yolanda Lippens